

na tla — ravno pred njo, za njim pa vsa njegova roba: gorjača, drat in mišnice. Neumnica se je tako prestrašila, da se je kot šiba tresla na celem životu in strahú zbolela, ker ji je bezeg tako hitro moža pod noge vergel. Rekla je, da nikoli več ne bo bezga tresla.

Naj bo prigodba ta v poduk vsem našim deklicem, ktere od cigank moža pričakujejo. J. V—c.

Dopisi.

V Kastvu *) 1. januarja. A. M. — Tudi pri nas je dnarna zmešnjava velika; kdaj je bo konec, sam Bog vé. — Iz Gospiča smo dobili čiste, bele pšenične moke; kruh iz nje je pa tamno-rudečkast, neukusen, in v želodec se spraviti ne dá; tedaj tudi žitna bolezen menda ni deleč od nas. — Kar krompirja na polji ni pognjilo, ga pa v hramih trohni; kmetji se bojijo, da ne bi prišli ob seme. Božične praznike pa smo slišali od vseh strani žalostno novico, da repa v kadéh neobično berblje, kipí in gnjije, — znabiti, da ste repna in krompirjeva bolezen prave sestri, le ena mlajša od druge, vse pa hčere edinega oidia. Že tri leta na repi od celjka (perja) noter doli v koren rujave proge zapazujem, pa vselej le pri pozni repi, v dolinah, vlažnih in mokrotnih krajih in po dolgem dežji. Zgodnji krompir (hvala slavni ljubljanski kmetijski družbi! da ga imam že več sort), čeravno zavolj suše reven, je vendar vés zdrav; tako tudi zgodnja repa; čeravno zavolj suše smo je malo pridelali, je bila in je še zdaj vsa zdrava. Zgodnji krompir, perve dni julija ali malega serpana drugikrat vsajen, je bil prav lep in ukusen, al plesnoba mi ga je malo po malem do zadnjega zerna pokončala; navadni krompir po dolinah in vlažnih krajih sajen ni nič srečnejši; tako tudi pozna repa, na nizkih in vlažnih njivah posejana, je po dolgem deževanju v zadnji polovici novembra hudo zbolela. Pri nas, kjer zima nikoli nagloma ne pride, (najhujši mraz — dobrih 4 stopinj R. je bil 19. decembra), je navada, da drobno repo na njivah noter do sred zime pustimo, da se za živino odebeli; le ta repa je v mokrotnih dolinah že vsa strohnela; na višjih suhotnih in zračnih zemljiših je pa še danes lepa in zdrava; tako je krompirja, kterege so manj terdovratni kmetje, zapustivši staro kopito, na zračnih njivah in gričih sadili, tudi še čez polovico zdravega. Če je tedaj, kakor se mi zdi, repna trohljina krompirjevi zeló podobna, zakaj bi umni gospodarji kakor krompir tudi repe zgodaj in na zračnih visokih zemljiščih ne sejali? — Poskusimo to vprihodnje! Kakor pravi kristjani smo otroki nebeškega Očeta: z levo roko skésani tolčimo na svoje persa, s pravo pa lovimo očetovo palico, da se branimo kar je moč njenih udarkov!

Iz Černomlja 3. jan. ≡ Danes opoldne so ustrelili v Loki nekega ptujega ovčarskega psa, ki se je Bog vé od kod pritepel in je, kolikor se je do zdaj zvedilo, v Metliki 4 ljudi popadel. Ali je bila mērha stekla ali ne, ne vemo za gotovo, ker nihče ne vé, od kod se je pri-

*) Starost našega grada (mesta) ni znana; Latini in Lahí so ga vselej Castua nazivali; prosti narod, bližnji in daljni, kakor tudi stare horvaške in glagolske listine ga Kastav — imenujejo; v starih cesarskih pergamenah iz Dunaja se pa bere: „Unsre libe Stodt — Kästauh — Kästenuke — ker Kastav je bil sredina kostanjevega gaja v Primorji, kterege merzli sever, od kar so gojzdi v Čicarii poderti, čedalje bolj pokončuje; vendar lepi kostanji na vse strani — Kastva — po dolinicah staro resnico sami dokazujejo. Toliko v prijazen odgovor gosp. J. V. in drugim, ki so že zdavnej v „Novicah“ ime Kastav iz laških besed Castaldo in Castello izpeljali. Castello = Kastav — Kastavac — Kastavščina — je prenapeta izpeljava; Castaldo, ker so tukaj največ Lahí zapovedovali, je laško ime cerkvenega in kapitulskega starešina oskerbnika; kastaldščina je pa pohorvaščeno ime opravila. Marsikteri starček še danes popraša: „ki derži kastaldščinu ovo leto?“ Pis. **)

**) Hvala lepa! Kaj sladák je m.; ne vémo, s čem bomo povernili. Vred.

tepla; vselej je pa v takih okoljšinah bolje in varniše, da se popadeni brez pomude podveržejo predpisanemu ozdravljanju in da se tudi vse drugo tako stori kakor postava veleva; bolje je, da v takih zadevah, ko se nič za gotovo ne vé, se stori kaj po nepotrebnem, kakor da se kaj potrebnega zanemari. In tako upamo, da popadeni bojo zdravi ostali. Tisti pa, ki mislijo, da pozimi ne more pes steči, se motijo, ker skušnje učé, da vsaki čas skozi celo leto je to mogoče. Naj tedaj tudi drugi, od kterih se še zdaj ne vé, da jih je omenjeni pes popadel, berž k zdravniku gredó, da se rana ne zanemari. Tudi če je ktero živino pes popadel, naj povejo to berž zdravniku.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Presvitli cesar so ukazali, naj maršira berž precej armade na Laško, ker — kakor „Oest. Corr.“ pravi — nepokojna stranka si v nekterih krajih lombardsko-beneškega kraljestva na vso moč prizadeva, mir teh dežel spodkopati in zdražiti tudi mirne njih prebivavce. In berž se je več regimentov iz Dunaja in dunajske okolice po železnici podalo na Laško, pa ne, da bi vojsko začeli s kakošno drugo deželo, ampak da ondi zatrejo prekućijske namere nepokojnih domačih in odvernejo miroljubnim stanovavcom nadloge nepokojstva. Čeravno se je že marsikaj slišalo iz Laškega, je vendar ta novica prestrašila vse, ki niso misliti, da je tako hudo. Še večji hrup pa so po vsem svetu naredile besede cesarja Napoleona, ki jih je na novega leta dan, ko je poslance unanjih deržav sprejel, rekel poslancu našega cesarstva, baronu Hübner-ju. Že štiri dni so vsi časniki vsi polni teh besed, ki jih obračajo na vse strani, — in res so osupnile tudi dnarničarje na borsah tako, kakor da bi bil že oginj v strehi. In kako so se glasile te besede? „Žal mi je — je rekel Napoleon našemu poslancu — da si moja in Vaša vlada niste več tako dobre kakor nekđaj; vendar recíte cesarju, da pri vsem tem se moje serce do njega ni celó nič premenilo.“ Nekteri so hotli še oistrejšé besede slišati. Da taka govorica res ni rožic sadila, je gotovo; vendar mislijo drugi, da se vsaka beseda cesarja Napoleona ne sme tako na zlato vago devati, kakor da bi mogel svet plesati kakor sam on gode. Poslancu papeževemu pa nek še celó besede ni privošil, ampak ga je memogredé le nekako serpo pogledal. Kmali drugi dan so začeli vladni časnik „Moniteur“ in drugi vladi udani časniki svet tolažiti, da cesar ni nič hudega mislil, — al beseda je bila že iz ust in včasih je tudi beseda — konj! Sedaj se je začelo ugibanje: odkod in zakaj ta spremín cesarja Napoleona, ker mu naša vlada vendar očitno ni nič žalega storila? In najdlí so nekteri vzrok v tem, da naša vlada noče storiti kar francozka od nje terja zavoljo papeževe in napolitanske vlade; ona terja namreč, naj avstrijska vlada, ker tudi gospoduje na Laškem, omenjenima dvema vladama oestro zažuga, da prenaředité marsikaj v svojih deželah in zboljšate svoje vladarstvo. Ker naša vlada tega noče storiti, se je zamerila Napoleonu, kteri je s sardinsko vlado tako dober, da si svet precej glasno na uho šepta, da bi utegníl ž njo potegniti, ako bi Sardincom spet greben previsoko zrastel in bi oni začeli kakor koli razpor z našo vlado. To je v kratkem zapopadek današnjih homatij. Kaj bo iz tega, sam Bog vé. Da bi pa móglá že vojska biti, je prenapet misel, ker na nebu političnem so se prikazale že večkrat še huje megle, — pa je potegníl drug veter in pregnal je hipoma vse oblake. Preden bo Napoleon strune še huje napél, bo vendar, ker je moder mož, resno pomislil, kako sam domá stoji.

— Po ukazu c. k. ministerstva za bogočastje in nauk morajo pri zidanji cerkve ali farovža vsi farani, pri zidanji šole pa vsi v tisto šolo všolani sosesčani tlake z delom in živino se vdeležiti ali pa namesto nje v